

nr 4 december 2010

Avvisa

EN REGELBUNDET

ÅTERKOMMANDE PUBLIKATION FRÅN DET LYSANDE SÄLLSKAPET JÖNKÖPING PAR BRICOLE

Välkomna till Det Lysande Sällskapet Jönköping Par Bricole!

TANKAR VID EN STYRPULPET

Det blåser Väckelsevindar över Vätterbygden...

Orden ekade från spegel till spegel vid Barbarahögtidens öppnande. Jag sa det igen med kraft och övertygelse. Denna gång lät jag dramaturgin få större utrymme. Orden liksom studsade i den vackra Spegelsalen och 240 bricolister gav sitt bifall med ljudande ovationer. Väckelsevindar i Par Bricole? Varför sa jag så och varför öppnade jag Barbarahögtiden med de orden? Väckelse har väl inte med Par Bricole att göra eller har det kanske det? Varför väljer man ett religiöst uttryck för att öppna Sällskapets allra högtidligaste Bacchanal.

SVARET ÄR att jag var så påverkad och upprymd av den bästa gradgivning jag upplevt sen jag själv gick med 1986. Första Graden var formidabelt genomförd. Intendenternas magiska scenografi gjorde sitt till stämningen. Spegelsalen var slottsliknande. Sköldar på väggarna, purpurrött dukat, kandelabrar, ja man kunde förnimma hur dörrarna när som helst kunde öppnas för att Gustaf III med sitt hov skulle träda in för att inta sin tribun. Stämningen var förtärad. Dessutom har jag aldrig upplevt en Barbarahögtid med så många Bröder närvarande. Det var som jag minns det från mitten av 80-talet när jag själv upptogs som Kommendör. Nu kände jag samma sug, samma stämning och förväntan. Jag var mitt i sorlet av festernas fest och då smög sig känslan av pånyttfödelsen

fram och jag utbrast spontant i den mening som är så starkt förknippad med förändring.

Så här efteråt kan man ju fundera på om det bara var en stund av bricolistisk

ingivelse och en travesering på uttrycket Smålands Jerusalem eller om det kanske finns ett samband.

I Sverige är begreppet förknippat med folkväckelsen under slutet av 1800-talet då religiösa grupper tillsammans med nykterhetsrörelsen och arbetarrörelsen banade väg för det demokratiska genombrottet. Nästan alla liknande fenomen har kännetecknats av förändring, förnyelse, och nytänkande vilket

leder till att människor oftast mår bra och upplever gemenskap med nya vänner. Musiken var viktig och sångerna man sjöng handlade om kamp och seger.

Segev heter victory på engelska och det var Englands premiärminister Winston Churchill som populariserade segertecknet i samband med andra världskriget genom att göra ett V med sina fingrar. V som i Victory.

Ordet väckelse börjar också på V och om vi tar ut svängarna ännu mer så hittar vi ytterligare två väsentliga V, nämligen Välmående och Vänskap.

Vårt välmående är den enda indikator vi har på om vi är på rätt väg. Vårt välmående syns och hörs. Sorg, misslyckande och besvikelser kommer ingen människa ifrån. Välmående handlar om egen förtjänst, inte vad andra gör för det kan man inte påverka.

Vänskapen, vårt sällskaps första symbol i form av en tratt är för oss bricolister det finaste man kan uppleva men hemligheten med äkta vänskap är att man först har hittat till välmåendet och det var detta jag tror alla närvarande Bröder upplevde vid årets Barbarahögtid. Den äkta vänskapen handlar om att se varandras möjligheter att hjälpa varandra. Äkta vänskap är kravlös.

När jag inledde Barbarahögtiden 2010 hade jag en förnimmelse av det glada 80-talet i Par Bricole och en bidragande orsak var att framtiden fanns i salen. Det var så många unga Bröder med och jag blev glad. Framtiden fanns med i väckelsen.

När jag upplevde PB för första gången var allt ett oskrivet blad och framtiden var min. När jag nu skriver ligger framtiden bakom mig. Det var denna oändliga känsla som grep mig i den atmosfär jag inte upplevt sen 80-talet. Jag upplevde minnena från tider som var och som bekräftar min teori om hur vi skall arbeta i Par Bricole.

Tidens gång innebär alltid förändring men glöm aldrig att i Par Bricole är ett steg tillbaka alltid två steg framåt.

DAN EKSTRÖM
Styrande Mästare

Avisa

Ö Storgatan 6, 553 21 Jönköping
Tel 036-16 21 31, Fax 036-16 21 01
E-post: jonkoping@parbricole.se

ANSVARIG UTGIVARE: Dan Ekström
REDAKTION: L-G Åkerberg, Mats Anderson,
Ulf Linnman, Erik Svensson

TRYCK: Tryckopia

ENLIGT DEN VETENSKAP som föreligger i ämnet lär det ha varit en inflytelserik fransman med talfel i slutet av 1600-talet som inledde skorrandet på allvar.

Detta har lett till att vi i Sverige och då mestadels invånare i mellersta Sverige (läs Stockholm) betraktar detta som ett riktigt talfel, eftersom det ju där någon har bestämt att rikssvenskan en gång föddes. Okej, viss grund har det möjligtvis eftersom det också i Stockholm fanns de, närmare bestämt en på tiotusen, som inte kunde behärska rullande "r" utan hemföll i skorrande.

En av dem var den kände hästkommentatorn på SVT Anders Gernandt. Denne hade säkert som barn i likhet med många andra småttingar svårt med den där lilla tungvrickningen mot gomseget som vid misslyckandet ledde till "loligt" i stället för roligt och "fjäga" i stället för fråga.

Men åter till Frankrike på 1600-talet.

Kulturhuvudstaden Paris

Det skorrande "r-et" var fortfarande kvar där och då företrädesvis i de större städerna i allmänhet men i Europas kulturhuvudstad Paris i synnerhet, ty när svenskar och danskar krigade i mitten av 1600-talet och Halland, Skåne och Blekinge därefter blev svenskt, så lär enligt forskarna ingendera sidan ha skorrat. Denna egenhet kom till Köpenhamn först någon gång under 1700-talet. Och det är uppenbarligen nu det börjar brännas.

Dock inte med sådana temperaturer som är aktuella vid en smärre löpeld, ty skåningarna fick inte vara med om detta "talfel" förrän i början av 1800-talet. Därefter spred sig lätet över den skånska landsbygden och vidare upp i hela Skandinavien.

Detta egendomliga fenomen som först och främst förekom i Frankrike där det i de södra delarna av landet fortfarande förekommer i flera dialekter, skulle bli en enorm modefluga. Denna egenhet ledde faktiskt till att man vid tillfälle på 1800-talet trodde att hela Sverige skulle börja skorra. Man pekade då på det faktum att det bara hade tagit hundra år för skorrandet att lägga under sig hela södra Sverige.

Ett skorrande Par Bricole?

Till Jönköping kom skorrandet i början av 1880-talet, det vill säga strax efter att Jön-

Om Par Bricole, skorrande "r" och rikssvenska

Kan man åka till Sydostasien och upptäcka att svenska folkets skorrande "r" i stället för rullande "r" kan ha något med Par Bricole att göra? Personligen anser jag nog detta, allra helst sedan jag blev sittande (eller snarare liggande) med språkforskaren Fredrik Lindströms alster om "Språkliga gåtor och mänskligt tänk" vari han funderar över varför vi svenskar och då företrädesvis sydsvenskar skorror när vi säger bokstaven "r".

Gustaf III.

köping Par Bricole hade bildats 1879. Det finns många skäl att tro att just trion Johan Axel Stedt, Carl L Friedländer och Anders Bernhard Hay talade med skorrande "r".

Detsamma kan nog utan djärvare gissningar anses om Malmö Par Bricole där de under utövande av muntra och anständiga nöjen värnade om 1700-talets kultur med dess känsla för spiritualitet och elegans och därmed försökte föra det vidare till vår och kommande generationer. Franskt skulle det nämligen vara, ty runt Gustav den III skorrades det vilt, eftersom skorrandet ansågs ha börjat i de mäktiga franska kungahusen under 1600-talet. Enligt forskarna så följde omgivningen runt kungarna regentens exempel. Dock mest för att inte göra honom generad över hans, som man såg det och uppfattade det, handikapp.

Tanken är kanske inte så dum men nog skulle en skorrande kung i stället bli tämligen så förbannad och snarare uppfatta sig som härmad och hånad på gränsen till spektakel?

Molières fel?

Andra forskare anser att det i stället för kungahusen var en skådespelare vid Molières teatersällskap som skorrade och att det därmed kunde ha blivit en modefluga. Molière var ju en ledande företrädare av franskklassicismen med sina många kända komedier allt ifrån "Den girige" och "Tartuffe", till "Den inbillade sjuke" och inte minst "Don Juan".

Kan mycket väl vara detta teatersällskaps munart som fick den skorrande snöbollen att rulla.

Näval skorrandet kom till kulturkungen och franskinfluerade Gustav III. Hans hov som företrädesvis talade franska imponerades, då det ju i franskan fanns rejält med skorrande ljud.

Bellman och Kexell talade också franska och då sannolikt med skorrande "r", så det mesta talar för att det skorrades en hel del där när moderlogen bildades, även om den då aktuella "hufvudstads"-dialekten hade stora influenser norrifrån. Detta kan den väl insatte Bellmantolkare skönja i skaldens diktning.

Det här sättet att resonera kan kallas för härledning av språkliga företeelser. Det kan också kallas för fantasier från en märklig tid, ty när 1800-talet var över hade rikssvenskan tagit över scenen med rullande "r" och moderlogens bröder skulle mer och mer anta ett nasalare sätt att uttrycka sig. Detta sannolikt beroende på inkomstnivå och möjligen boende på Lidingö, Östermalm och Djursholm, då man faktiskt på Lidingö antog det utdragna "Lidingö-i:et".

Logerna i Malmö, Jönköping och Göteborg liksom i Borås och Vänersborg skorror fortfarande på ganska duktigt i detta talfel.

Så även om det ursprungligen var ett talfel så är det ett franskt talfel.

Och med tanke på Par Bricoles ursprung med franska språket runt Bellman så är det ju inte det sämsta.

L-G ÅKERBERG

Anders Ruberg på tunnan.

Sven-Robert Ahlin dekoreras med Kjellgrenmedaljen.

Så smaksätter jag med den must som arrak ger...

Barbarahögtiden 2010 – ett fyrverkeri som höll

På Nyårsafton brukar det skjutas raketer av alla de slag. Stjärnorna gnistrar på himlen i alla tänkbara former och kulörer. Jönköping Par Bricole firade sin etthundratrettioförsta Barbarahögtid den 27 november och den vackra Spegelsalen var som en stjärnhimmel på nyårsnatten.

FÖRSTA GRADEN genomfördes med O Ulf Linnman och CM Hans Palmberg som överträffade varandra i muntrationer. Teatern bidrog med många och glada skratt. När så Generalordförande hälsade välkommen till Barbarafirandet hade Den Bacchanaliska Musiken under ledning av Erik Nilsson och Par Bricoles Kör med entusiastiske koralintendenten Clas-Olof Lindkvist levererat den ena musikupplevelsen efter den andra. Intendenterna var osedvanligt generösa i år och GI Stefan Wiberg deltog dessutom i processionen med vår vackra floribus i glas. GCM Kent Käll öppnade sedan portarna för festligheterna

genom att släppa in den Bacchanaliska processionen som anfördes med van och glad hand av GB Lennart Boestad. OToS Gunnar Åkerskog välkomnade på sedvanligt vis med några utmärkta versar

i bunden form och sedan var fyrverkeriet igång. Barbaratalaren Olof Sköld behängdes med medalj som tack för utomordentligt tal (och sång). Medaljer fick också ett stort antal Bröder för förtjänst. Vi kunde också glädja oss åt besök från Moderlogen, Göta Par Bricole och vår fadderloge i Borås. Anders Ruberg var tillbaka som Bacchus på tunnan och Punschen den var god. GP-r Johan Forsberg hade tagit ett nytt grepp och dukat upp Spegelsalen i en festlig E-modell som i gamla tider. Det lär ha sprakat av raketer till långt fram på småtimmarna. I övrigt hänvisas till det StM skriver under Tankar från en Styrpulpet.

Bysterna på våra tre grundare Kexél, Bellman och Hallman visar stenansikte.

RED.

Foto detta uppslag: Bertil Helién

Trummuon Stefan Möller och gästade nyutnämnde Guvernören Teddy Bergström från Borås PB.

Jönköping PBs förnämsta utmärkelse till Peter Gadh, Anders Sundberg och Rolf von Otter.

Ingemar Norström och Mats Claesson.

Arbetsgradernas ceremoniel Bert Norlin, Hans Palmberg och Sven-Åke Nilsson.

StK Gunnar Gotte smaksätter med socker.

O Ulf Linnman berättar...

Punschprocession. Stefan Wåberg Lars Löfberg och Carl Ritzén bär.

Teaterspektakel under första Graden anförda av DFBT Jakob Sandwall.

DStM Gert Karlsson trodde det skulle bli en Gin & Tonic och hällde citron i bälen.

Nye Kommendören Johan Sjögren recipiendtalar.

Festlig Barbaraprocession med Guvernörer och vice-Guvernörer och några till.

Lars Hjortsbergsmedaljen till Sven Sandell och Janeric Andersson.

Barbaratalaren Olof Sköld i ord och ton.

Rolf Nordenstedt

– Jubelkommendören på Mykinge

Snön kom tidigt i vinter och redan i mitten av november ligger den i drivor längs Skärstadalen. Sven Sandell och jag åker så sakta längs vägen som går upp mot Mykinge väl medvetna om att Rolf har ringt till vårt Kansli och låtit meddela att det nog inte går att ta sig fram i backarna, åtminstone inte om man får möte. Och ett möte blev det, helt olikt det vi tidigare varit med om i sådana här sammanhang.

SPEGELSALENS GLANS och festivitas på Barbara i konkurrens med ett anrikt trähus på Mykinge gård och med en 89-årig norrländsk berättartalang som inramning vid en högtidlig Jubelkommendörsceremoni.

– Jo ser du, jag är född och uppvuxen i Dorotea och skog och natur har alltid fascinerat mig. Jag ville bli Forsmästare men den utbildningen försvann i slutet på 30-talet. Som Skogvaktare kunde man läsa vidare till den nya utbildningen Skogsmästare och det var det som förde mig hit. Skogsmästare var ju inte lika fint som Jägmästare säger Rolf och sneglar på Jägmästare Sandell som blixtnabbt kontrar med ”Skogsmästarna blev så duktiga så dom slog nästan undan benen för oss”.

– Rolf var nog en av de bästa, säger Sven allvarligt.

Det var som Skogsmästare han kom till Vätterbygden för att driva den gård som

Goda vännerna Rolf Nordenstedt och Sven Sandell hade mycket att samtala om. Mest blev det om skog och natur som är bådas profession och intresse.

50-årigt medlemskap harangeras. Jubelkommendören Rolf Nordenstedt mottager halsbandet av StM Dan Ekström vid en kort ceremoni i Rolfs hem, eftersom hälsan satte hinder för deltagande vid Barbara.

Tändsticksbolaget hade köpt och där man skulle producera en korsning mellan japansk och svensk asp som sen skulle bli tändstickor. Rolf var chef på Mykinge gård under många framgångsrika år.

Hans rika naturkunskap förde honom också till Filippinerna för Tändsticksbolagets räkning. Man hissar när han berättar om hur de vadade halvnakna genom ökända vattendrag. Broar var inte att tala om i djungeln. Rolf berättar att i dessa vattendrag finns maskar som kryper in under skinnet och ger en obotlig sjukdom. Men inte ens dessa kryp lyckades knäcka den framgångsrike Doroteasonen. Likt ett medicinskt mirakel blev han av med sin obotliga sjukdom. Han vet inte riktigt hur.

Här i Vätterbygden och på Mykinge trivs han alldeles förträffligt även om mycket i vårt samtal handlar om ungdomsåren i Norrland. Han blev medlem i Jönköping Par Bricole 1960 på rekommendation av bland annat Skogsmästaren Jan-Erik Berggren som senare blev både Styrande Kansler och Styrande Mästare. Tiden hastar, och bullar och pepparkakor minskar på faten. Kaffet är slut och jag får

avslutningsvis under annorlunda men ändå högtidliga former behänga Jubelkommendören Rolf Nordenstedt med det band som är beviset för ett halvt sekels medlemskap i Par Bricole.

När vi åker står Rolf glatt och vinkar medan snöflingorna lägger sig som symboliska årsringar på hans vattrade sidenband.

DAN EKSTRÖM

Nya Hederskommendörer

25 årigt medlemskap

Esra Mathiasson, Arne Thorfinn, Roland Ekenberg, Esko Olsson, Jan Alebjer, Niels Brandt-Möller, Claes Hansson, Claes Ljungström, Ulf Månsson, Per-Olof Ringqvist, Göran Andersson och Peter Hult.

PB-kören 2010

DET VAR 21 ÅR SEDAN sist som kören tog ett kort på sig själv! Många medlemmar har fått ålderns grånad och ponduns, medan andra medlemmar tillkommit så det var alltså dags! Och när passar det sig bäst för ett gruppkort om inte på Moster Barbaras eget kalas.

Här ses kören i nästan dess helhet på Stora Hotellet den 27:e november 2010 fotograferad av Erik Svensson.

BILDEN. Stående från vänster: PO Lundgren, Ingvar Selse, Eric Haglund, Krister Wallin, Gunnar Åkerskog, Allan Perolainen, Håkan Kisell, Per Nordh, Mats Wykman, Bo Berntsson, Sven Ebbesson, Göran Melander, Martti Helkimo, Ragnar Jonsell, Sören Svensson, Christer Lundin och Arne Thorfinn.

Sittande från vänster: Torbjörn Sjöo, Jan-Bertil Holm, Sven-Eric Brauer, Gunnar Kitreus, Tommy Palmqvist, Ingemar Fall, Leif Hammarkrantz, Bertil Nilsson, och Alf Wallin.

Knästående till höger: körens choralintendent Clas-Olof Lindqvist.

FOTO & UR
ROSENGALLERIAN • HUSKVARNA
tel 036-13 64 81

November

VÅR FRAMLIDNE BRODER RGK Povel Ramel insåg tidigt hur vi påverkades av tidens tand i allmänhet och inte minst månaden november i synnerhet. I en vilstol någonstans i Sydostasien påminns jag av denne PB-poet när han var som bäst. Så in i nordnorden att jag själv valde att hålla med honom i min flykt, trots att Barbrafirandet fick lida av det. Vi har all anledning att minnas denne Povel för hans träffsäkerhet i nuet då som fortfarande nu.

November

*Tusentals poeter har beskrivit
årstidernas skiftande gång,
men jag vet en månad som förblivit
förbisedd i dikt och sång*

*Du bjuder slask och fukt
och mögellukt, november –
Renons på all den frukt
augusti och september hembär-*

*Ett dovt preludium
vari stormars onda gny
bådar vinter och köld,
I dimma stundom hölj
som i Lützen,
tänk på följden!*

*Du frusna antites
till vårens fröjd och knoppning,
din fåglakör är bes
och dina bäckar är förstoppning –*

*En pörtets renässans,
men likväl en fin kontrast –
Tänk om den inte fanns!
November,
du skänker året kring dig dess glans!*

*Visst finns en klubb för "fans",
som tycker om november –
Den finns i West Palm Beach Florida
"Miams",
där det kostar skjortan att bli member*

*För oss som stannat kvar
finns ett ide i en insnöad grop,
En plats att kura ihop,
som ett sömnsjukt litet vide –*

*Nu råder höstares höst
att trist och grått begråta –
Och ingen helg ger tröst,
ja, alla helgon må förlåta!*

*Varenda månad har
varsin höjdpunkt, varsin fest, någon
lyckans minut –
November,
du är som bäst just när du är slut!*

L-G ÅKERBERG

PS! West Palm Beach "Miams" har av naturliga skäl ovan ersatt originaltextens Port au Prince.

Efterlysning till Årsboken 2009–2010

Fotografier

Nästa årsbok är under redigering. Många bröder har tagit bilder vid kapitel och aktiviteter i talanggrupperna. Du som har sådana – skicka gärna i mail på CD eller lånesticka(USB) till *Ragnar.Jonsell@comhem.se* eller *Norra Strandgatan 32, 55320 Jönköping.*

Talanggruppernas medlemmar och funktionärer

Listorna på dessa herrar behöver uppdateras till det tillstånd som gäller december 2010.

Vi ber ansvariga för respektive talanggrupp att sända dessa uppgifter till PB:s kansli *jonkoping@parbricole.se*

Verksamhetsberättelser 2010

Tack för verksamhetsberättelser för 2009 som vi fått in. Samtidigt ber vi ansvariga att vässa datorerna för att bli klara med skrivningen för 2010 under januari 2011, då ni brukar ha årsmöten.

Vi vill ha dem så snart de är klara.

En upplaga skall till kansliet och en elektronisk sådan till *Eric.Haglund@comhem.se*

Årsboksredaktionens medlemmar svarar gärna på frågor!

*Eric Haglund
Ragnar Jonsell
Gunnar Åkerskog*

KANSLIET ÄR ÖPPET

Måndag och Torsdag kl 9–12 samt alla förmiddagar veckorna före och efter gradgivningar

Här träffar du flera bröder. Bland andra Morgan Wilhelmsson och Torkel Fagerlund. Kansliintendent: Janeric Andersson
Mejl: *jonkoping@parbricole.se*

Östra Storgatan 6, 553 21 Jönköping
Tel 036/16 21 31, Fax 036/ 16 21 01

Apropå årets Barbarahögtid...

**Anteckna redan nu:
26/11 2011
Första Graden med
Barbarahögtid**

Recipiender

Kommendörer, Grad 1:

Petter Larsson, Daniel Wredenberg, Torbjörn Adolfsson, Johan Sjögren, Magnus Biesse, Göran Lindberg, Jonas Ekström, Andreas Wilsander, Sotiris Delis, Jens Nygårdh Brändström, Johnny Petersson, Johan Nyström, Magnus Igemark, Hans Johnsen, Peter Johansson, Willy Neumann, Mats Ekelund, Bo Andersson, Chang Notbäck, Jonas Hildingsson, David Lindskog, Rikard Svartz, John Brandes.

Vice Guvernörer, Grad 5:

Jan Fredriksson, Anders B Johansson, Claes Loberg, Anders Mårtensson.

Guvernörer, Grad 8:

Hans Bergelin, Rolf Engdahl, Mats Eriksson, Roland Gustafsson, Magnus Jönsson, Peter Sjöström, Olof Sköld, Thomas Wibble.

Sankt Sigfrids Riddare, Grad 6:

Johan Eskengren, Göran Fransson, Mattias Järvhed, Sven-Åke Nilsson, Per Nordh, Per Sandberg, Christer Thorsson, Lennart Wass.

GRADKALENDARIUM

Sammankomster	2011
Styrande Rådet	20/1
Grad IV	5/2
Stora Rådet	10/2
Grad II, Årsmöte	5/3
Jkpg Akademis högt.dag	12/4
RGK	16/4
Vårbal	21/5
Grad III	24/9
Grad VI	6/11
Grad V	23/11
Barbara, Grad I + VIII	26/11

Grafisk formgivning, illustrationer, och trycksaksproduktion.
Kontakta Mats Anderson
mats@tango.se, 0708-14 53 36

tango.se
(sätter form på Avisa)